

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lagar om ändring av straffregisterlagen och 48 kap. 4 § strafflagen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att till straffregisterlagen fogas stadganden om registrering av samfundsbot. De nuvarande stadgandena om registrering gäller straff som ådöms människor och kan som sådana inte tillämpas på samfundsbot som aktiebolag, föreningar eller andra juridiska personer döms till. Det har varit möjligt att döma till sam-

fundsbot sedan den 1 september 1995.

Samtidigt föreslås att den felaktiga hänvisningen i kapitlet om miljöbrott i strafflagen rättas.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft så snart som möjligt efter att de har antagits och blivit stadfästa.

ALLMÄN MOTIVERING

1. Nuläge

Sedan den 1 september i år har det varit möjligt att döma juridiska personer till straff, dvs. till samfundsbot.

Genom straffregisterlagen (770/93) regleras registreringen av gärningsmän, brott och straff. Då lagen stiftades kunde enbart människor dömas till straff. Därför kan stadgandena i straffregisterlagen i nuvarande form inte tillämpas på registrering av samfundsbot.

Till 48 kap. 1 § (578/95) strafflagen, vilken paragraf gäller miljöförstöring, fogades i samband med behandlingen i riksdagen ett nytt 2 mom. om straffbarheten för försök till brott. Till följd av tillägget blev det föreslagna 2 mom. ett nytt 3 mom. Vid den sedvanliga justeringen observerades inte att hänvisningen i 4 § 1 punkten borde ha ändrats så, att den gäller 3 mom. i stället för 2 mom.

2. De viktigaste förslagen

I propositionen föreslås att till straffregisterlagen fogas stadganden enligt vilka samfundsbot kan registreras. Samtidigt skulle

det stadgas om vilka uppgifter gällande samfundsbotsdomen och de juridiska personer som dömts till samfundsbot som skall antecknas i straffregistret. Genom förordning skall dessutom meddelas mera detaljerade stadganden om de uppgifter som skall antecknas i registret.

Det föreslås att i lagen även intas ett stadgande om till vem registeruppgifter gällande juridiska personer kan utlämnas. Utgångspunkten för propositionen är att uppgifterna i straffregistret gällande en juridisk person är hemliga på samma sätt som uppgifterna gällande människor som gjort sig skyldiga till brott. Inga särskilda orsaker till större offentlighet i fråga om samfundsbot än i fråga om andra straff har framkommit. Uppgifter kan i första hand utlämnas till myndigheter som verkar inom ramen för det straffrättsliga systemet.

Det föreslås också att det stadgas om innehållet i straffregisterutdrag som gäller juridiska personer samt om rätten för representanter för juridiska personer att kontrollera uppgifterna gällande juridiska personer och att få veta till vem uppgifterna har utlämnats.

Den sista frågan är frågan om strykande

av uppgifter om samfundsbot ur straffregistret. Enligt propositionen skall uppgifter om samfundsbot strykas när fem år förflutit från det den lagakraftvunna domen gavs. Tiden är densamma som i fråga om villkorligt straff, böter som tilläggsstraff och avsättning. På grund den besvärliga processen gällande samfundsbot är det sannolikt att det i allmänhet har förflutit rätt lång tid från det brottet begicks tills dess samfundsbot utdöms. Trots den korta tid som det stadgas om i lagen blir tiden mellan brottet och strykningen ur registret i praktiken ofta mycket längre än fem år.

I propositionen föreslås också att hänvisningen i 48 kap. strafflagen till fel lagrum rättas.

3. Propositionens verkningar

Åtminstone till en början skall samfundsbot registreras i ett kortregister. Ändringen ger således inte upphov till några ADB-kostnader. Enligt gjorda beräkningar kommer antalet samfundbotsdomar att vara rätt litet de första åren, varför registret kan upprätthållas och förfrågningar besvaras med en rätt liten arbetsinsats. Lagändringen har inga nämnvärda ekonomiska verkningar.

Propositionen har inga verkningar i fråga om personal.

4. Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid justitieministeriet.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslagen

1.1. Straffregisterlagen

2 §. Det föreslås att till 2 § 1 mom. straffregisterlagen fogas en mening på basis av vilken uppgifter om samfundsbot antecknas i straffregistret.

I de meningar som föreslås bli fogade till slutet av 3 mom. stadgas om vilka uppgifter om samfundsbot som skall antecknas i straffregistret. I straffregistret antecknas uppgifter motsvarande dem som för närvarande antecknas om gärningsmannen och dennes brott.

Uppgiften om medborgarskap för person som dömts för brott skall motsvaras av en uppgift om juridisk persons hemkommun. Om betalning av samfundsbot skall ingen anteckning göras i straffregistret. Uppgiften behövs inte för fastställandet av straffet och för indrivning av böter finns ett eget register. Uppgiften om personbeteckningen motsvaras i fråga om juridiska personer av det nummer som finns i samfunds- eller stiftelseregistret. Avsikten är att i 2 § straffregisterförordningen (772/93) stadga närmare om vilka uppgifter som i praktiken är motsvarande uppgifter.

4 §. I paragrafens nya 4 mom. stadgas om till vilka myndigheter och för vilket ändamål uppgifter gällande juridiska personer kan lämnas ut ur straffregistret. Eftersom myndigheterna med ett undantag är desamma som de, till vilka uppgifter utlämnas om personer enligt 4 § 1 mom., hänvisas i det nu föreslagna 4 mom. till 1 mom.

Kriminalvårdsföreningen och, av myndigheterna, fångvårdsväsendet har inget behov av att få uppgifter om straff som ådömts juridiska personer. Av denna orsak kan uppgifter inte heller utlämnas till dessa enligt det föreslagna 4 mom.

5 §. Det föreslås att till slutet av paragrafens 1 mom. fogas en mening enligt vilken innehållet i ett straffregisterutdrag gällande en juridisk person skall motsvara uppgifterna i utdrag gällande gärningsmän. I utdraget antecknas alla uppgifter som införts i straffregistret beträffande den juridiska personen eller en uppgift om att den juridiska perso-

nen inte antecknats i registret.

6 §. Enligt nuvarande 6 § 2 mom. har envar rätt att kontrollera uppgifterna om sig själv i straffregistret på det sätt som stadgas i personregisterlagen (471/87). Den som antecknats i straffregistret har dessutom rätt att få veta till vem och för vilket ändamål det under det senaste året har lämnats ut uppgifter om honom ur det register som förs med hjälp av automatisk databehandling.

Enligt den sista meningen i det föreslagna 6 § 2 mom. utvidgas rätten att kontrollera uppgifter i straffregistret till att omfatta även alla juridiska personer. Vid sidan av kontrollrätten skulle en juridisk person ha samma rätt som personer som dömts för brott att få uppgifter om utlämnande av uppgifter ur straffregistret. Den juridiska personens rätt att få uppgifter kan dock inte på samma sätt som i gällande lag begränsas enbart till register som förs med hjälp av automatisk databehandling eftersom avsikten är att juridiska personer endast skall registreras i ett vanligt kortregister. Å andra sidan finns det inget behov av en begränsning eftersom antalet förfrågningar gällande juridiska personer kommer att vara så litet att dessa förfrågningar inte medför tillägsarbete i någon betydande omfattning.

Uppgifter om en juridisk person kan utlämnas endast till en begränsad krets av personer om man vill hålla registeruppgifterna hemliga. Enligt det föreslagna 2 mom. skall uppgifter endast utlämnas till dem som har rätt att teckna en juridisk persons namn. Namnteckningsrätten kan påvisas på sedvanligt sätt, t.ex. genom ett utdrag ur handelsregistret.

10 §. Enligt den föreslagna 10 § 1 mom. 1 punkten skall uppgifter om en juridisk person strykas ur straffregistret då fem år förflutit från dagen för avkunnandet av den lagakraftvunna domen.

1.2. Strafflagen

48 kap. 4 §. Det föreslås att hänvisningen i paragrafens 1 punkt till kapitlets 1 § 2 mom. ersätts med en hänvisning till 3 mom. i samma paragraf.

2. Närmare stadganden och bestämmelser

Med stöd av 12 § straffregisterlagen har utfärdats en straffregisterförordning, i vilken stadgas närmare om verkställigheten av lagen. Till följd av registreringen av samfundsbrottsbot måste två ändringar göras i förordningen. Avsikten är att i förordningens 2 § 2 mom. stadga mera detaljerat än i lagens 2 § 3 mom. om de uppgifter beträffande juridiska personer och samfundsbrottsbot som antecknas i straffregistret. Förordningens 16 § kompletteras så, att den som för straffregistret får de uppgifter som behövs för registreringen av samfundsbrottsbot från stiftelsesregistret och olika samfundsbrottsregister.

3. Ikraftträdande

Den lagstiftning enligt vilken en juridisk

person kan dömas till samfundsbrottsbot har varit i kraft sedan den 1 september i år. I praktiken kommer samfundsbrottsstraff däremot inte att utdömas omedelbart. Utdömandet av det nya straffet förutsätter nämligen att både brottet och, för juridiska personers del, överträdelsen har skett efter det att lagen trädde i kraft. Förundersökningen, åtalsprövningen och domstolsförhandlingen tar dessutom sin tid.

Stadgandena om registrering bör vara i kraft då samfundsbrottsbot utdöms för första gången. Den oriktiga hänvisningen i strafflagen kan för sin del leda till praktiska problem vid tillämpningen av lagen. Därför föreslås att lagarna skall träda i kraft så snart som möjligt efter att de har antagits och blivit stadfästa.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag**om ändring av straffregisterlagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i straffregisterlagen av den 20 augusti 1993 (770/93) 2 § 1 och 3 mom., 5 § 1 mom., 6 § 2 mom. och 10 § 1 mom. 1 punkten samt fogas till 4 § ett nytt 4 mom. som följer:

2 §

I straffregistret antecknas på basis av domstolarnas meddelanden uppgifter om avgöranden genom vilka någon i Finland dömts till ovillkorligt fängelsestraff, samhällstjänst, villkorligt straff, böter som tilläggsstraff, avsättning eller lämnats obestraftad med stöd av 3 kap. 3 § strafflagen. I straffregistret antecknas dock inte uppgifter om förvandlingsstraff för böter eller fängelsestraff som har dömts ut med stöd av civiltjänstlagen (1723/91). I straffregistret antecknas även uppgifter om avgöranden genom vilka en juridisk person har dömts till samfundsbot.

I straffregistret antecknas personens namn, personbeteckning och medborgarskap samt uppgifter om domstolarnas avgöranden, brott som tillräknats den dömda och straff som dömts ut, straff som avtjänats samt benådning. I straffregistret antecknas motsvarande uppgifter om en juridisk person och om samfundsbot som ådömts denne. I stället för medborgarskap antecknas dock i registret den juridiska personens hemort. Uppgifter om betalning av samfundsbot antecknas inte.

4 §

Uppgifter om juridiska personer lämnas ut till andra i 1 mom. avsedda myndigheter än fängenvårdsväsendet. Uppgifter lämnas inte heller ut till Kriminalvårdsföreningen.

5 §

Uppgifter ur straffregistret lämnas ut i form av straffregisterutdrag som innehåller de uppgifter som införts i registret beträffande personen eller en upplysning om att personen inte har antecknats i registret. Beträffande juridiska personer utlämnas ett utdrag med motsvarande uppgifter.

6 §

I personregisterlagen (471/87) stadgas om envars rätt att kontrollera registeruppgifter om honom själv. Den som antecknats i straffregistret har dessutom rätt att på begäran få veta till vem och för vilket ändamål det under det senaste året har lämnats ut uppgifter om honom ur det register som förs med hjälp av automatisk databehandling. Den som har rätt att teckna en juridisk persons namn har, oberoende av det sätt på vilket registret förs, motsvarande kontrollrätt och rätt att få information för den juridiska personens räkning.

10 §

Uppgifter skall utplånas ur straffregistret enligt följande:

1) uppgifter om villkorligt straff, böter som tilläggsstraff, avsättning och samfundsbot sedan fem år förflutit,

Denna lag träder i kraft den 199 .

2.

Lag**om ändring av 48 kap. 4 § strafflagen**

I enlighet med riksdagens beslut
 ändras 48 kap. 4 § 1 punkten strafflagen, sådant detta lagrum lyder i lag av den 21 april
 1995 (578/95), som följer:

48 kap.

1) ingriper i miljön så som avses i 1 § 1
mom. 1 punkten eller 3 mom. eller**Om miljöbrott**

4 §

Denna lag träder i kraft den 199 .

Miljöförstöring av oaktsamhet

Den som av annan än grov oaktsamhet

Helsingfors den 24 november 1995

Republikens President**MARTTI AHTISAARI**Justitieminister *Sauli Niinistö*

1.

Lag

om ändring av straffregisterlagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i straffregisterlagen av den 20 augusti 1993 (770/93) 2 § 1 och 3 mom., 5 § 1 mom., 6 § 2 mom. och 10 § 1 mom. 1 punkten samt fogas till 4 § ett nytt 4 mom. som följer:

Gällande lydelse

2 §

I straffregistret antecknas på basis av domstolarnas meddelanden uppgifter om avgöranden genom vilka någon i Finland dömts till ovillkorligt fängelsestraff, samhällstjänst, villkorligt straff, böter som tilläggsstraff, avsättning eller lämnats obestraftad med stöd av 3 kap. 3 § strafflagen. I straffregistret antecknas dock inte uppgifter om förvandlingsstraff för böter eller fängelsestraff som har dömts ut med stöd av civiltjänstlagen (1723/91).

I straffregistret antecknas personens namn, personbeteckning och medborgarskap samt uppgifter om domstolarnas avgöranden, brott som tillräknats den dömda och straff som dömts ut, straff som avtjänats samt benådning.

4 §

5 §

Uppgifter ur straffregistret lämnas ut i form av straffregisterutdrag som innehåller de uppgifter som införts i registret beträffande personen eller en upplysning om att per-

Föreslagen lydelse

2 §

I straffregistret antecknas på basis av domstolarnas meddelanden uppgifter om avgöranden genom vilka någon i Finland dömts till ovillkorligt fängelsestraff, samhällstjänst, villkorligt straff, böter som tilläggsstraff, avsättning eller lämnats obestraftad med stöd av 3 kap. 3 § strafflagen. I straffregistret antecknas dock inte uppgifter om förvandlingsstraff för böter eller fängelsestraff som har dömts ut med stöd av civiltjänstlagen (1723/91). *I straffregistret antecknas även uppgifter om avgöranden genom vilka en juridisk person har dömts till samfundsbot.*

I straffregistret antecknas personens namn, personbeteckning och medborgarskap samt uppgifter om domstolarnas avgöranden, brott som tillräknats den dömda och straff som dömts ut, straff som avtjänats samt benådning. *I straffregistret antecknas motsvarande uppgifter om en juridisk person och om samfundsbot som ådömts denne. I stället för medborgarskap antecknas dock i registret den juridiska personens hemort. Uppgifter om betalning av samfundsbot antecknas inte.*

4 §

5 §

Uppgifter om juridiska personer lämnas ut till andra i 1 mom. avsedda myndigheter än fängenvårdsväsendet. Uppgifter lämnas inte heller ut till Kriminalvårdsföreningen.

Uppgifter ur straffregistret lämnas ut i form av straffregisterutdrag som innehåller de uppgifter som införts i registret beträffande personen eller en upplysning om att per-

Gällande lydelse

sonen inte har antecknats i registret.

6 §

I personregisterlagen (471/87) stadgas om envars rätt att kontrollera registeruppgifter om honom själv. Den som antecknats i straffregistret har dessutom rätt att på begäran få veta till vem och för vilket ändamål det under det senaste året har lämnats ut uppgifter om honom ur det register som förs med hjälp av automatisk databehandling.

10 §

Uppgifter skall utplånas ur straffregistret enligt följande:

1) uppgifter om villkorligt straff, böter som tilläggsstraff *och* avsättning sedan fem år förflutit,

Föreslagen lydelse

sonen inte har antecknats i registret. *Beträffande juridiska personer utlämnas ett utdrag med motsvarande uppgifter.*

6 §

I personregisterlagen (471/87) stadgas om envars rätt att kontrollera registeruppgifter om honom själv. Den som antecknats i straffregistret har dessutom rätt att på begäran få veta till vem och för vilket ändamål det under det senaste året har lämnats ut uppgifter om honom ur det register som förs med hjälp av automatisk databehandling. *Den som har rätt att teckna en juridisk persons namn har, oberoende av det sätt på vilket registret förs, motsvarande kontrollrätt och rätt att få information för den juridiska personens räkning.*

10 §

Uppgifter skall utplånas ur straffregistret enligt följande:

1) uppgifter om villkorligt straff, böter som tilläggsstraff, avsättning *och samfundsbot* sedan fem år förflutit,

Denna lag träder i kraft den 199 .

2.**Lag****om ändring av 48 kap. 4 § strafflagen**

I enlighet med riksdagens beslut *ändras* 48 kap. 4 § 1 punkten strafflagen, sådant detta lagrum lyder i lag av den 21 april 1995 (578/95), som följer:

48 kap.

Om miljöbrott

4 §

Miljöförstöring av oaktsamhet

Den som av annan än grov oaktsamhet
1) ingriper i miljön så som avses i 1 § 1

48 kap.

Om miljöbrott

4 §

Miljöförstöring av oaktsamhet

Den som av annan än grov oaktsamhet
1) ingriper i miljön så som avses i 1 § 1

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

mom. 1 punkten eller 2 mom. eller

mom. 1 punkten eller 3 mom. eller

Denna lag träder i kraft den 199 .

